

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 245/2019 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen hallituksen toimista väestönsuojarakentamisen normien purkamiseksi sekä nykyisten väestönsuojien ylläpidosta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Jussi Wihosen /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 245/2019 vp:

Mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä, että väestön vähentyessä väestönsuojien rakentamisvelvoitetta voidaan purkaa edullisemman rakentamisen edistämiseksi,

mihin toimiin hallitus ryhtyy, että vanhat väestönsuojat huolletaan ajan tasalle ja

mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä, että väestönsuojien ylläpitäminen on jatkossa asianmukaistaja maanpuolustukselle hyödyllistä?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Väestönsuojelun perimmäinen tarkoitus on väestön suojaaminen sodan vaikutuksilta. Mikäli maa ei kykene suojaamaan siviiliväestöään tehokkaasti sotilaallisissa uhkamalleissa, myös sotilaallisen maanpuolustuksen keskeinen tavoite vaarantuu. Näin ollen, samalla kun Suomi varautuu maan sotilaalliseen puolustamiseen, tulee yhteiskunnan huolehtia myös siviiliväestön suojaamisessa tarvittavista järjestelyistä. Sisäministeriön laatiman väestön suojaamisen strategian (2007) mukaisesti tavoitteena on suojata väestöä poikkeusoloissa niin hyvin kuin on mahdollista realistisesti toteutettavissa olevin järjestelyin ja kustannuksin. Poikkeusoloissa väestö varaudutaan riskiarvioiden ja uhkatilanteiden mukaisesti suojaamaan olemassa oleviin väestönsuojoihin, mahdollisimman hyvän suojan antaviin sisätiloihin ja evakuoitien avulla. Väestönsuojelu koostuu useista erilaisista yhteen sovitetuista järjestelyistä. Kyse on kokonaisuudesta, jossa väestön suojaamisessa hyödynnetään kaikkia toimenpiteitä kulloisenkin tilanteen edellyttämällä tarkoituksenmukaisella tavalla.

Väestönsuojien rakentamisvelvoitteita kevennettiin merkittävästi vuonna 2011 voimaan tulleella pelastuslailla (379/2011). Yleisten suojien rakentamisesta luovuttiin ja väestönsuojien rakentamista keskitettiin vain suurempiin rakennuskohteisiin. Lisäksi vuoden 2019 alussa voimaan tulleella pelastuslain muutoksella (1353/2018) helpotettiin merkittävästi yhteisten suojien rakentamismahdollisuuksia sekä poistettiin väestönsuojan rakentamisvelvollisuus sellaisista rakennuksista, joiden väestönsuojan rakentamisen kustannukset olisivat erityisen korkeat suhteessa koko rakennuksen rakentamiskustannuksiin.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 245/2019 vp

Väestönsuojavelvollisissa asuinrakennuksissa väestönsuojan rakentaminen nostaa asuinrakennuksen rakennuskustannuksia noin 25 euroa / asuinneliö. Kustannus on niin vähäinen suhteessa muihin kustannuksiin, että väestönsuojan rakentamiskustannusten vaikutusta tulevalle asukkaalle ei olla pystytty osoittamaan. Asukkaan asunnostaan maksama hinta riippuu asunnon kysynnästä eli sijainnista, ei niinkään rakentamisen kustannuksista. Väestönsuojan huollon kustannukset ovat hyvin alhaiset johtuen laitteiden pienestä huollon tarpeesta. Näin myös pysyväisluontoiset kustannukset kiinteistön omistajalle jäävät hyvin pieniksi.

Vuonna 2011 voimaan tulleen pelastuslain muutoksen jälkeen väestönsuojien rakentaminen asuinrakennuksiin on keskittynyt asuinkeuhkotaloihin. Tilastokeskuksen vuonna 2019 julkaisemien tietojen mukaan asuinväljyydessä asuinkeuhkotaloissa ei ole tapahtunut merkittävää muutosta 2000-luvulla. Lisäksi lainsäädännön muutokset kohdistuivat vain uudisrakennuskohteisiin. Uudisrakentamisen osalta asuntojen keskikoko on pienentynyt huomattavasti 2010-luvulla, joten uusien asuntojen asumistiheys on suurempi kuin koko olemassa olevan asuntokannan. Näin ollen ei ole perusteita sille, että väestön vähentyminen vaikuttaisi väestönsuojien mitoittamiseen ainakaan mitoittamista vähentävästi.

Pelastuslain 76 § mukaan väestönsuoja sekä väestönsuojeluvälineet ja -laitteet on pidettävä sellaisessa kunnossa, että väestönsuoja voidaan ottaa käyttöön 72 tunnissa. Vastuu väestönsuojien toimintakunnosta kuuluu kiinteistön omistajalle ja väestönsuojan kunnossapito kuuluu normaaliin rakennuksen kunnossapitoon. Väestönsuojien laitteiden toimintakuntoa valvotaan pelastuslaitosten toimesta palotarkastusten yhteydessä.

Väestön suojaamisen strategiaa on arvioitu viimeksi edellisen hallituskauden aikana pelastuslain uudistamisen yhteydessä muun muassa väestönsuojarakentamisen osalta. Arvioinnissa ei tullut esille seikkoja, joiden takia strategiaa olisi perusteltua muuttaa. Hallitusohjelman mukaisesti hallituskauden alkupuolella laadittavat ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko sekä puolustusselonteko antavat osaltaan perusteita väestön suojaamisen järjestelyiden kehittämiseen. Vuoden 2020 loppuun mennessä eduskunnalle annettavassa sisäisen turvallisuuden selonteossa ja sen valmistelussa tarkastellaan väestön suojaamisen perusteita sisäisen turvallisuuden näkökulmasta.

Helsingissä 13.11.2019

Sisäministeri Maria Ohisalo